

Це надає можливість студентам світових університетів самореалізуватися шляхом участі або в основних складах національних збірних своїх країн з олімпійських та неолімпійських видів спорту, або в професійних спортивних лігах.

Для талановитих спортсменів в університетах існують спеціальні програми зі знижками вартості навчання та надаються стипендії.

В Україні, незважаючи на революційні зміни в суспільстві, інтеграцію до світової спільноти, сучасна система фізичного виховання студентів перебуває у кризовому стані.[3]

У 2018/2019 навчальному році оцінювання фізичної підготовленості серед студентської молоді проведено у 1260 закладах вищої освіти.[4, с.59] З них допущено до Оцінювання 47,1 % студентів. За результатами Оцінювання, відповідний рівень стану фізичної підготовленості мають:

- високий - 7,8 %;
- достатній - 14,8 %;

- середній - 16,1 %;
- низький - 8,4 %;
- недопущено до оцінювання - 52,9 %.

Отже 77,4% студентів у 2018/2019 навчальному році мали недостатній рівень фізичної підготовленості.

Протягом 2019/2020 навчального року спостерігалось зниження рухової активності молоді. У 2020 році ситуація ускладнилась через введення карантинних заходів спричинених значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19.

Суспільство занепокоєне тенденцією зниження рухової активності молоді та погіршення стану її здоров'я. Ця проблематика змушує Міністерство освіти і науки України, КФВС МОН, заклади освіти, СССУ та інші зацікавлені організації постійно вживати заходи для формування у молоді нової мотиваційної моделі сприйняття фізичного виховання та спорту, нових форм рухової активності для їх популяризації[5, с. 504].

Список використаних джерел

1. Закон. Стаття 26. Фізична культура у сфері освіти [Електронний ресурс] / Закон – Режим доступу до ресурсу: https://protocol.ua/ua/pro_fizichnu_kulturu_i_sport_stattya_26/.
2. Про затвердження Рекомендацій щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді на період до 2025 року Наказ МОН № 193 від 15.02.2021 року http://ru.osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/80881/
3. Сіренко Р. Р. Фізичне виховання студентів [Електронний ресурс] / Р. Р. Сіренко – Режим доступу до ресурсу: https://students.lnu.edu.ua/sport/wpcontent/uploads/2015/04/lections_kurs.pdf.
4. Довгань Н. Ю. Теоретичні і методичні основи виховання фізичної культури студентів вищих навчальних закладів у процесі позааудиторної спортивно-масової роботи [Електронний ресурс] / Н. Ю. Довгань – Режим доступу до ресурсу: http://lib.iitta.gov.ua/710835/1/Dovhan_dis.pdf.
5. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: [монографія]. К. : Атіка, 2009. 684 с.

ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ВЧИТЕЛЯ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Жіра Ганна Іванівна

Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри біологічних основ фізичного виховання, здоров'я і спорту

Формування компетентності індивідуального здоров'язбереження

(КІЗДЗБ) вчителя є важливою соціально детермінованою психолого-педагогічною і медико-валеологічною проблемою, актуальність якої підсилена євроінтеграційними та суспільно-трансформаційними процесами, що відбуваються у сучасній освіті. У системі неперервної педагогічної освіти існує нагальна потреба первинної і вторинної профілактики професійно обумовлених захворювань і професійного вигоряння, особливо на етапі професійної підготовки майбутніх учителів.

Компетентність індивідуального здоров'язбереження вчителя, будучи системним утворенням з фрактальним принципом побудови, підпорядковується вищим ієрархічним рівням – здоров'язбережувальній компетентності і професійній компетентності, складовою яких вона є.

Чинниками життєдіяльності вчителів, які найбільше впливають на розвиток професійного вигоряння і з показниками яких отримано значущі від'ємні кореляції ($p < 0,01$ – $p < 0,05$), є спілкування (тобто взаємодії у соціальному оточенні), здоров'я (як ресурс для продуктивної праці), відпочинок (як елемент збалансованості життєвої і професійної сфер), гроші (тобто наявність чи відсутність адекватної винагороди), хобі (як показник життєтворчості і здатності до психоемоційної саморегуляції).

Найбільш ефективно формування складових КІЗДЗБ виявлено на другому (магістерському) рівні вищої освіти завдяки впровадженню трансдисциплінарних курсів. Комплексна діагностика складових КІЗДЗБ майбутніх учителів на початку і наприкінці експерименту показала достовірне ($p < 0,01$) зменшення кількості респондентів з низьким рівнем КІЗДЗБ, і достовірне збільшення кількості осіб з достатнім і високим рівнями КІЗДЗБ. При цьому відбулося достовірне розширення зони професійного комфорту ($p < 0,05$), зниження рівня професійного вигоряння ($p < 0,05$), уповільнення психологічного старіння ($p < 0,05$), підвищення рівня емоційного інтелекту ($p < 0,01$), полегшення професійної адаптації студентів ЕГ порівняно з КГ.

Виявлено, що динаміка змін показників індивідуального здоров'я вчителів-практиків залежить від вихідного рівня професійного вигоряння, що потрібно враховувати під час відтворення пропонованої технології.

У результаті експерименту відбулося достовірне уповільнення біологічного та психологічного старіння у вчителів з низьким ($p \leq 0,01$), середнім ($p \leq 0,01$) і високим ($p \leq 0,05$) рівнями професійного вигоряння. Рівень професійного вигоряння знизився в усіх ЕГ, більш достовірно – у респондентів з високим ($p \leq 0,01$) і вкрай високим ($p \leq 0,05$) вихідними його рівнями. Відбулося розширення зони комфорту учителів із низьким, середнім і високим рівнями вигоряння ($p \leq 0,01$) і звуження – у вчителів з вкрай високим рівнем. Учителі з високим і вкрай високим рівнем професійного вигоряння потребують особливої уваги і додаткових заходів медичної і психологічної реабілітації, що знаходиться поза межами впливу пропонованої технології.

Урахування внесених авторських пропозицій у Професійному стандарті за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» щодо компетентності індивідуального здоров'язбереження вчителя як складової його здоров'язбережувальної компетентності дають можливість для визначення перспективних кроків з їх практичного використання у системі неперервної педагогічної освіти:

– удосконалити державні вимоги до професійного відбору абітурієнтів на педагогічні спеціальності шляхом визначення їхньої схильності до педагогічної професії для збільшення вірогідності отримання генерації висококомпетентних вчителів, максимально стійких до професійного вигоряння і професійних деформацій;

– під час розроблення освітньо-професійних програм галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальностями 013 «Початкова освіта», 014 (за предметними спеціальностями), 012 «Дошкільна освіта», 016 «Спеціальна освіта», на кожному рівні

вищої освіти передбачити не менше одного освітнього компонента, спрямованого на практичне формування складових компетентності індивідуального здоров'язбереження майбутнього вчителя та профілактику професійного вигорання; можливі також розробка і впровадження адаптованих освітніх компонентів схожого змісту для інших спеціальностей цієї галузі, наприклад, 017 «Фізична культура і спорт»;

– посилити увагу педагогічних закладів вищої освіти до перспектив валеопедагогічного супроводу майбутніх учителів як складової здоров'язбережувального освітнього середовища з урахуванням теоретичних напрацювань і методичних рекомендацій дисертаційного дослідження;

– запровадити періодичний моніторинг показників стану здоров'я і рівнів професійного вигорання вчителів закладів загальної середньої освіти як дієвих маркерів здоров'язбережувального освітнього середовища закладу;

– розширювати можливості здійснення післядипломної, неформальної та інформальної освіти вчителів-практиків з формування і розвитку у них компетентності індивідуального здоров'язбереження з використанням практичних методик і рекомендацій дисертаційної роботи;

– здійснювати регулярне інформування керівників закладів загальної середньої освіти про важливість організації і підтримання наставництва молодих учителів під час проходження педагогічної інтернатури; упровадження заходів зі збереження індивідуального здоров'я і профілактики професійного вигорання вчителів-практиків, що є запорукою успішного розвитку школи як соціального осередка;

– на державному рівні продовжувати політику посилення престижності педагогічної праці шляхом забезпечення соціальної підтримки вчителів, сприяння їхньому професійному розвитку і самореалізації.

Список використаних джерел

1. Жара Г. І. Теоретичні та методичні основи формування компетентності індивідуального здоров'язбереження вчителя в системі неперервної педагогічної освіти: автореф. дис...

доктора пед. наук спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Чернігів: НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2021. 44 с.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ В КОНТЕКСТІ ВИМОГ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Книш Світлана Іванівна

Бердянський державний педагогічний університет, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації

Нова українська школа (НУШ) – це ключова реформа Міністерства освіти і науки. Головна мета – створити школу, в якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті.

Ключова зміна для учнів стосується підходів до навчання та змісту освіти. Замість запам'ятовування фактів та понять учні набуватимуть компетентностей [2].

Актуальність досліджуваної теми

полягає в тому, що в контексті вимог НУШ кожен вчитель біології повинен змінити підходи до викладання свого предмета, перейти від теорії до практики, від простого викладання матеріалу до компетентнісного та діяльнісного підходу.

Ступінь досліджуваності проблеми. Різні аспекти методичної підготовки вчителів висвітлено в публікаціях О. Кузьменко, Н. Наволокової та ін. сучасних науковців в сфері освіти, які розкривають науково-теоретичні аспекти підготовки педігогів в контексті